

Gemeente Assen

Herstelplan 2020-2024

voor programmabegroting 2020 inclusief meerjarenbegroting 2021-2024

inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Terugblik	4
1.2	Proces	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	Hoofdpijnen	7
2.1	Bestuursakkoord en richting voor het herstelplan	7
2.2	Inhoudelijke en financiële opgaven	8
2.3	Opgave Reservepositie	10
3.	Programma's	13
	<i>Per programma zijn opgenomen: Ambities, aanvullende opgaven, maatregelen en bijgestelde begroting.</i>	
3.1	Wonen in Assen	13
3.2	Werken in Assen	15
3.3	Meedoen in Assen	17
3.4	Aantrekkelijk Assen	20
3.5	Samen werken aan Assen	22
3.6	Bedrijfsvoering	24
3.7	Vastgoed en grondzaken	26
3.8	Algemeen financieel beleid	28
4.	Reserves, weerstandsvermogen en risico's	31
5.	Ondertekeningsblad	35

inhoud separate Bijlage

1. Ambities
2. Aanvullende opgaven
3. Maatregelenpakket en effect actualisatie investeringsplanning 2021
4. Ontwikkeling algemene reserve
5. Analyse beleidsarme begroting naar begroting Herstelplan 2020
6. Programmaplan
7. Lasten en baten per begrotingsprogramma
8. Lasten en baten per programma en beleidsthema
9. Incidentele lasten en baten
10. Investeringsprogramma
11. Afgevallen maatregelen en vervallen cq. afgeschaalde ambities/beleidsintensiveringen
12. Overzicht budgetoverhevelingen 2019-2020

Nota bene: naar aanleiding van dit Herstelplan 2020-2024 zijn tevens twee kadernota's geactualiseerd.

- Kadernota Reserves en Voorzieningen 2020
- Kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2020

1. Inleiding

1.1 Terugblik

Beleidsarme begroting 2020 en preventief toezicht

Bij de behandeling van de programmabegroting 2020 op 4 en 7 november 2019 heeft uw raad ons gevraagd om een beleidsarme begroting op te stellen. De begroting is beleidsarm gemaakt door het toevoegen van de Nota van Wijziging. Op 28 november heeft uw raad de Programmabegroting 2020 tezamen met de Nota van Wijziging, ofwel de beleidsarme Programmabegroting 2020, vastgesteld.

De provincie Drenthe heeft de beleidsarme begroting 2020 beoordeeld. Op 17 december 2019 heeft Gedeputeerde Staten van Drenthe besloten dat de gemeente Assen voor het jaar 2020 onder preventief begrotingstoezicht wordt gesteld met o.a. als argumentatie:

De begroting wijkt bewust af van het door het Rijk per 1 januari 2020 opgelegde abonnementstarief voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De gemeente heeft ervoor gekozen dit tarief niet te hanteren en is daarmee voornemens niet binnen de geldende wet- en regelgeving te handelen. De provincie heeft de ramingen die daarmee samenhangen daarom aangemerkt als niet reëel.

Daarnaast oordeelde de provincie dat om de begroting sluitend te maken een te groot beslag werd gelegd op de algemene reserve en dat er met ingang van 2022 geen structureel en reëel evenwicht was.

Op 19 december 2019 heeft Gedeputeerde Staten u van dit besluit schriftelijk op de hoogte gesteld.

Met dit besluit heeft Gedeputeerde Staten ook aangegeven dat de gemeente Assen, conform wet- en regelgeving, binnen 26 weken na het opleggen van preventief toezicht een herstelplan ter beoordeling moet indienen. Dit betekent dat u voor 1 mei 2020 een door uw raad goedgekeurd plan moet indienen bij de provincie Drenthe. Voor 1 juni besluit Gedeputeerde Staten vervolgens hoe het toezichtregime er voor de rest van 2020 uit ziet.

Het preventief toezicht door de provincie is ingesteld voordat door het nieuwe college een bestuursakkoord was gesloten dat vervolgens door de raad was vastgesteld. In het bestuursakkoord is onder andere de ambitie uitgesproken om een toekomstbestendige basis voor een structureel sluitende begroting neer te leggen:

We willen de komende twee jaar benutten om de gemeentelijke financiën op orde te brengen. Inkomsten en uitgaven moeten structureel in balans zijn. En de reservepositie moet het mogelijk maken om ook in de toekomst tegenvallers op te vangen en voldoende flexibiliteit bieden om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. We starten met voorrang een herstelplan voor de gemeentelijke financiën. Daarmee willen we voor volgende colleges een stevig en toekomstbestendig financieel fundament leggen. De totstandkoming hiervan staat noodgedwongen onder hoge tijdsdruk.

Dit herstelplan bevat de jaarschijven 2020-2024. De jaarschijf 2024 is een doorvertaling van die van 2023, met uitzondering van de inzet van de amortisatiereserves die jaarlijks blijven aflopen en de incidentele bezuinigingen die eindigen in 2023. Met het opnemen van deze extra jaarschijf is het herstelplan eveneens de basis voor de Kaderbrief 2021 en de Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024. Het herstelplan bouwt de beleidsarme begroting 2020 weer op en herstelt het structureel en reëel evenwicht in het meerjarenperspectief.

1.2 Proces

Vertrekpunt voor het herstelplan

De eindstand van de beleidsarme begroting 2020 is het financiële vertrekpunt van het herstelplan.

Bestuursopdracht

Op 21 januari 2020 heeft het college de bestuursopdracht Herstelplan 2020-2024 vastgesteld. Wij hebben diverse gesprekken gevoerd over het versterken van de reserves, het weerstandsvermogen en de majeure risico's enerzijds en de aanvullende opgaven die wij signaleren, de ambitie om te blijven investeren in de stad en de inhoudelijke bezuinigingsmaatregelen die ook hard nodig zijn anderzijds.

Omdat het college wil handelen vanuit een open dialoog en gezamenlijke verantwoordelijkheid, hebben wij u uitgenodigd om meerdere keren van gedachten te wisselen over de opgaven uit het herstelplan. We hebben de inhoud verdeeld in twee 'blokken'. Het eerste deel betrof de reserve- en weerstandspositie gecombineerd met risicomangement. Wij hebben op 27 februari hierover met u gesproken. Vervolgens hebben wij op 26 maart met u gesproken over onze voorgenomen ambities en inhoudelijke bezuinigingsmaatregelen. Tijdens het proces heeft ook een aantal keren overleg plaatsgevonden met de financieel woordvoerders van alle raadsfracties in de 'verbrede accountantscommissie'.

Ondanks de zeer korte doorlooptijd om te komen tot een herstelplan, hebben we ook een traject ingezet om inwoners te raadplegen. De raad voor de cliëntparticipatie, de participatieraad en de kinderraad hebben advies uitgebracht. Daarnaast kent Assen een stadspanel van drieduizend deelnemers dat over uiteenlopende onderwerpen met een digitale enquête kan worden geraadpleegd. Een aantal maatregelen is op hoofdlijnen aan dit stadspanel voorgelegd. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in onze afweging bij dit herstelplan.

Bepaling van de opgave voor de gemeentelijke reservepositie

Voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente is het van belang inzicht te hebben in het gemeentelijke financiële beleid, de mogelijke (financiële) risico's en het (eigen) vermogen van de gemeente.

Daarom hebben wij kritisch gekeken naar ons weerstandsvermogen en onze reserves. Hierbij hanteren we de uitgangspunten zoals verwoord in de concept Kadernota Reserves en Voorzieningen (R&V) 2020 en de concept Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomangement (W&R) 2020. Een uitgebreide omschrijving van onze bevindingen treft u in de hoofdstukken 2 en 4.

Wij hebben gekeken wat de kans is dat bepaalde risico's zich voordoen en welk weerstandsvermogen daar dan bij hoort. Daarnaast bleek dat de Algemene reserve niet toereikend is om de tekorten voor 2020 en 2021 op te vangen. Dit maakt dat een herallocatie van de bestemmingsreserves noodzakelijk is. Tot slot willen wij weer een buffer opbouwen in de Algemene Reserve voor het opvangen van mogelijke negatieve jaarrekeningresultaten en andere financiële tegenvallers.

Bepalen van de inhoudelijke opgave

De opgave om te komen tot een reëel en structureel sluitende begroting en het daarbij behorend meerjarenperspectief heeft als uitgangspunt de beleidsarme begroting 2020 en mjp 2021-2023. Om ook al een basis te leggen voor de kaderbrief 2021 en daaropvolgend de begroting 2021 met mjp 2022-2024 brengen wij nu ook al de jaar-schijf 2024 in beeld.

Op basis van de grondslagen voor repressief toezicht moet de begroting 2020 structureel sluitend zijn of, als dat niet het geval is, moet aannemelijk worden gemaakt dat de meerjarenschijf 2022 en verder een structureel sluitend beeld heeft.

Dit uitgangspunt is daarmee de basis voor de bezuinigingsopgave. Daarnaast hebben wij gekeken welke onderwerpen ook aandacht behoeven in het herstellen van de financiële positie. Wij hebben alle knelpunten en aanvullende opgaven in beeld gebracht. Daar waar mogelijk lossen we deze op, om te komen tot het eerdergenoemde stevige fundament voor de komende jaren. Het betreft zowel technische bijstellingen van budgetten, gevolgen van collegebesluiten sinds 28 november 2019 en andere opgaven, waaronder de problematiek van de amortisatiereserves (DNK en MRI) en de risico's die feiten zijn geworden. Tot slot heeft uw raad op 9 april een besluit genomen over diverse zaken die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen of die onontkoombaar waren. Wij hebben aangegeven dat dit besluit deel zal uitmaken van dit herstelplan.

Daarnaast vinden wij het van belang te blijven investeren in de stad. Wij willen zaken die sinds 2018 zijn ingezet en waarvan de resultaten veelbelovend zijn, doorzetten. Wij willen verdere stappen zetten naar het toekomstbestendig maken van Assen. Onze ambities zijn te verdelen naar structurele ambities met een doorlopend financieel effect en ambities met een incidenteel financieel karakter voor deze bestuursperiode.

Om aan de gehele inhoudelijke opgave te kunnen voldoen, hebben wij een pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgesteld en verwerken wij in dit herstelplan ook de effecten van de inkomstenverhogende maatregelen waartoe uw raad in december 2019 al heeft besloten.

1.3 Leeswijzer

In dit herstelplan worden de ambities uit het nieuwe bestuursakkoord financieel vertaald, worden aanvullende opgaven en autonome ontwikkelingen verwerkt en worden bezuinigingsmaatregelen getroffen om tot een structureel sluitende begroting te komen.

In hoofdstuk 2 wordt de hoofdlijn van het bestuursakkoord geduid. Vervolgens geven wij aan hoe wij de inhoudelijke en financiële opgave voor de programmabegroting hebben bepaald en hoe wij de opgave voor het versterken van onze reservepositie hebben bepaald.

Vervolgens wordt per begrotingsprogramma geschetst welke ambities, aanvullende opgaven en investeringen en maatregelen wij gaan uitvoeren. Per programma is een aangepast financieel overzicht opgenomen, waarmee de begroting ten opzichte van de beleidsarme begroting weer wordt opgebouwd. Wij verwijzen telkens naar de beleidsarme begroting, maar hebben het herstelplan zo opgebouwd dat het ook zelfstandig te lezen is.

In hoofdstuk 4 nemen wij u mee in hoe wij onze reservepositie willen versterken, conform de geactualiseerde kadernota's Reserves en Voorzieningen en Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

In dit herstelplan zijn meerdere bijlagen opgenomen. Deze bijlagen geven u meer gedetailleerde informatie. Daar waar meer gedetailleerde informatie beschikbaar is wordt in de hoofdstukken verwezen naar deze bijlagen.

2. Hoofdlijnen

2.1 Bestuursakkoord en richting voor het herstelplan

Op 8 januari 2020 is het bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad' gepresenteerd. Veel vraagstukken zijn nog net zo actueel als ten tijde van het vorige bestuursakkoord. Het gaat om vraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld energie, sociaal domein, economie en levendigheid. Daar waar de eerste resultaten veelbelovend zijn, gaan we door met waar we aan begonnen zijn. Wel verleggen we op onderdelen de koers. Zo wordt extra aandacht gegeven aan de wijken.

We zijn trots op onze stad. Assen is als Drentse hoofdstad een belangrijk regionaal centrum. Assen vervult een belangrijke functie in de regio. Gevarieerde wijken en een compleet woningaanbod maken Assen tot een aantrekkelijke woonstad voor uiteenlopende groepen. De aantrekkelijkheid ligt ook in de uitgebreide stedelijke voorzieningen op het gebied van werk, zorg, cultuur, onderwijs, sport en recreatie. Assen zit duidelijk in de lift. Dit vertaalt zich in een voortdurend stijgend aantal inwoners.

De wijken zijn de pijlers van de stad, die de stad haar kracht en vitaliteit geven. De wijk is daarmee de schaal van de toekomst. Daarbij willen we een stad zijn van de menselijke maat. Een stad waarin iedereen meedoet.

Onze inwoners staan centraal. Het is onze ambitie om samen met onze inwoners Assen mooier, sterker, gezonder en toekomstbestendiger te maken. Assen is en blijft een sociale stad. We streven ernaar dat wijkbewoners oog hebben voor elkaar, bijdragen aan vrijwilligerswerk en mantelzorg. Wij bieden daarbij ondersteuning aan inwoners die dat echt nodig hebben.

Een andere ambitie staat in het teken van duurzaamheid. Als pilotgemeente voor een aardgasvrije wijk, leggen we de basis voor een wijkgerichte aanpak van het energievraagstuk. Een stevige betrokkenheid in de wijk draagt bij aan een succesvolle stedelijke energietransitie. Die willen we bereiken door sociale, fysieke en energieopgaven met elkaar te verbinden.

Onze ambities zijn verder:

- Een gevarieerd woningaanbod in onze wijken dat kansen biedt aan alle woningzoekenden.
- Het vergroten van de levendigheid en leefbaarheid van de binnenstad en de wijken.
- Het behouden en versterken van ecologische waarden en het groene karakter van de stad.
- Het streven naar een sterke economie met daarin een breed aanbod van werkgelegenheid dat kansen biedt aan de gehele beroepsbevolking.

Bij het verwezenlijken van onze ambities gaan we het gesprek aan met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Op die manier krijgen we een beter beeld van de energie in de samenleving, maar ook van de zorgen die er leven. Daarbij luisteren we ook naar het geluid van de minderheid.

We realiseren ons dat we niet veel geld in kas hebben. Zo krijgen we er nieuwe taken bij zonder dat er voldoende geld beschikbaar wordt gesteld door het Rijk. Inwoners doen een groter beroep op zorg en ondersteuning. Ook zien we ons geconfronteerd met diverse kostenstijgingen. Dit alles plaatst ons voor een grote financiële opgave en het maken van scherpe inhoudelijke keuzes. Het is onvermijdelijk dat het hier en daar gaat wringen. We streven ernaar de lasten zo evenwichtig mogelijk te verdelen en de maatschappelijke impact te beperken.

Met dit herstelplan voor de gemeentelijke financiën willen wij voor volgende colleges een stevig en toekomstbestendig financieel fundament neerleggen.

Financiële vertaling van het bestuursakkoord

We hebben onze ambities voor de jaren 2020 tot en met 2022 in de aanloop naar dit herstelplan verder uitgewerkt en in kaart gebracht welke middelen er de komende jaren nodig zijn om deze tot uitvoering te brengen. De financiële uitkomsten van deze verdiepingsslag ten opzichte van de beleidsarme begroting 2020 per programma zien er als volgt uit:

Ambities bestuursakkoord					
Programma	2020	2021	2022	2023	2024
Wonen in Assen	-385	-798	-812	-436	-436
Werken in Assen	-350	-500	-500	0	0
Meedoen in Assen	-720	-1.420	-1.670	-120	-120
Aantrekkelijk Assen	0	-250	-250	0	0
Samen werken aan Assen	-160	-160	-160	0	0
Bedrijfsvoering	-64	-328	-328	-328	-328
Vastgoed en Grondbedrijf	0	-23	-90	-215	-215
Algemeen financieel beleid	0	505	505	0	0
Totaal ambities	-1.679	-2.974	-3.305	-1.099	-1.099

De ambities hebben financieel gezien een structureel en een incidenteel karakter. In hoofdstuk 2.2. geven wij aan wat het financiële effect is en op welke wijze deze van dekking worden voorzien. De cijfers kunnen door afronding iets afwijken van de cijfers die u in de tabellen in de beleidsarme begroting heeft gezien. Het gedetailleerde beeld is opgenomen in bijlage 1, Ambities.

2.2 Inhoudelijke en financiële opgaven

Uitgangspunt

Om te bepalen wat de totale financiële opgave is, gaan wij terug naar de laatst vastgestelde cijfers zoals deze bij uw raad bekend zijn. Het gaat hier om het overzicht gepresenteerd in de nota van wijziging op pagina 8.

Beleidsarme begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Eindstand beleidsarm maken begroting 2020-2023	-10.775	-8.442	-6.586	-5.147	-5.147
Totaal beleidsarm maken dekkingsplan 2020-2023	2.326	2.826	2.826	2.826	2.826
Vastgestelde resultaten 2020-2023 (blz. 8 Nota van wijziging)	-8.449	-5.616	-3.760	-2.321	-2.321

Ambities bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke stad

Zoals in de vorige paragraaf weergegeven hebben wij het bestuursakkoord financieel vertaald. In onderstaande tabel hebben wij de financiële effecten van onze ambities weergegeven.

Ambities bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke stad 2020-2022					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Ambities met incidentele/tijdgebonden inzet van middelen	-1.445	-2.240	-2.490	0	0
Ambities met structurele inzet van middelen	-234	-734	-815	-1.099	-1.099
Totaal ambities	-1.679	-2.974	-3.305	-1.099	-1.099

Aanvullende opgave

Bij de consulterende raadsvergadering van 26 maart jl. hebben wij aangegeven dat sinds de vaststelling van de beleidsarme begroting aanvullende opgaven zijn ontstaan die in het kader van dit herstelplan aandacht verdienen en daarmee ook van dekking moeten worden voorzien. Het betreft technische bijstellingen, college- en raadsbesluiten sinds november 2019 en andere opgaven.

Daarnaast hebben wij bij de consulterende raadsvergadering op 27 februari 2020 aangegeven dat wij de problematiek van de amortisatiereserves integraal tegen het licht hebben gehouden en ook als onderdeel van het totale herstelplan mee nemen.

De totale opgave is in onderstaande tabel weergegeven.

Aanvullende opgave (actualisatie begroting en meerjarenraming)					
	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal aanvullende opgave	-3.876	-3.190	-3.158	-3.032	-3.202

Detailoverzicht zie bijlage 2, Aanvullende opgaven.

Totale opgave programmabegroting 2020 en mjp 2021-2024

Met het verwerken van de aanvullende opgaven, ambities en aanvullende investeringen leidt dit tot de volgende opgave voor de begroting en het herstelplan.

Geactualiseerde opgave begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Eindstand beleidarme begroting 2020-2023	-8.449	-5.616	-3.760	-2.321	-2.321
Ambities	-1.679	-2.974	-3.305	-1.099	-1.099
Aanvullende opgaven	-3.876	-3.190	-3.158	-3.032	-3.202
Totaal geactualiseerde opgave begroting 2020-2024	-14.004	-11.780	-10.223	-6.452	-6.622

Maatregelen pakket begroting 2020 meerjarenraming 2021-2024

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat wij een behoorlijke opgave hebben. Om de begroting weer structureel en reëel sluitend te maken is een maatregelpakket samengesteld. We hebben tijdens de consulterende raadsvergadering van 26 maart 2020 dit pakket aan maatregelen aan u voorgelegd. De mix aan maatregelen bestaat uit inkomstenverhogende, inhoudelijke en financieel-technische maatregelen. Daarnaast hebben wij ook gekeken naar het investeringsprogramma die onderdeel uitmaakt van de begroting. Het totaal aan maatregelen dat wij hebben opgenomen is in onderstaande tabel weergegeven.

Maatregelenpakket					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Maatregelen met een structureel effect	4.700	6.310	6.948	7.024	7.024
Maatregelen met een incidenteel effect	782	159	734	181	
Totaal voorgestelde maatregelen	5.482	6.469	7.682	7.205	7.024

Detailoverzicht zie bijlage 3, Maatregelenpakket

Financieel eindbeeld begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024 en dekkingsplan

Op basis van de hierboven weergegeven ontwikkelingen en het maatregelenpakket komt het volgende beeld naar voren:

Financieel eindbeeld begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Eindstand beleidarme begroting 2020-2023	-14.004	-11.780	-10.223	-6.452	-6.622
Voorgestelde maatregelen	5.482	6.469	7.682	7.205	7.024
Totaal geactualiseerde begroting 2020 en mjr 2021-2024	-8.522	-5.310	-2.540	753	403

De begroting van 2020 moet conform wet- en regelgeving sluitend zijn. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat er een beroep wordt gedaan op de Algemene reserve. Tevens informeren wij u daarbij over de ontwikkeling van de Algemene reserve in de komende jaren. In onderstaande tabel is het dekkingsplan voor 2020 en verder opgenomen.

Dekkingsplan begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Eindstand beleidarme begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024	-8.522	-5.310	-2.540	753	403
Inzet algemene reserve					
ter dekking incidentele begrotingstekorten 2020-2022	7.077	3.070			
ter dekking incidentele /tijdgebonden ambities 2020-2022	1.445	2.240	2.490	0	0
Totaal geactualiseerde begroting 2020 en mjr 2021-2024	0	0	-50	753	403

2.3. Opgave Reservepositie

Uitgangspunt

In de nota van wijziging is op pagina 9 een overzicht opgenomen van de stand van de algemene reserve. Hieruit blijkt dat bij ongewijzigd beleid niet wordt voldaan aan het eerder met u besproken mogelijke uitgangspunt van de minimale omvang van de algemene reserve (risicobuffer) van € 6,8 miljoen.

Daarom hebben wij niet alleen de ontwikkeling van de algemene reserve doorgelicht, maar alle gemeentelijke reserves en voorzieningen. In het verlengde daarvan hebben wij daarnaast de gemeentelijke risico's, de reserve weerstandsvermogen en de hierbij behorende kadernota's geactualiseerd.

Overzicht van de algemene reserve in de nota van wijziging

Algemene reserve na beleidsarm maken programmabegroting 2020-2023 (x € 1.000)				
Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Geactualiseerd stand algemene reserve	5.844	5.785	5.664	5.664
Stand algemene reserve na nota van wijziging	5.844	5.785	5.664	5.664

In deze stand zijn de door u vastgestelde mutaties verwerkt alsmede ook het bij de nota van wijziging ontstane tekort van € 8,4 miljoen. De tabel laat zien dat er een opgave ligt om de algemene reserve te versterken.

Hoofdpijnen van de kadernota's

Wij hebben bij de behandeling van de programmabegroting 2020 (zie pagina 73) toegezegd dat wij de hiervoor genoemde kadernota's gaan actualiseren. De inmiddels geactualiseerde concept kadernota's zijn in aanwezigheid van de externe accountant besproken met uw accountantscommissie.

De hoofdpijnen van de kadernota's zijn:

- We beperken het aantal reserves en voorzieningen en deze zijn in omvang afgestemd op het doel waarvoor ze zijn ingesteld.
- Wij streven naar een ondergrens (risicobuffer) van € 6,8 miljoen in de Algemene reserve.
- De amortisatiereserves (BBV reserve kapitaallasten) zijn afgestemd op de looptijd van geactiveerde investeringen.
- De voormalige amortisatiereserves ter dekking van exploitatielasten zijn herijkt, exploitatiereserves geworden en een ingroeipad in de programmabegroting is daarop afgestemd.
- We streven naar een weerstandratio van tenminste 1,0 als ondergrens en daaraan gekoppeld streven we naar een solvabiliteitsratio van 20%.
- Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar de separaat bijgevoegde kadernota's en de nadere toelichting in hoofdstuk 4 van dit herstelplan.

Risicobuffer Algemene reserve

In de nu geldende kadernota Reserves en voorzieningen staat dat de ondergrens van de Algemene reserve (risicobuffer) gekoppeld is aan het aantal inwoners tegen een vast bedrag van € 100 per inwoner. Dit betekent dat we voor de Algemene reserve streven naar een ondergrens van € 6,8 miljoen. U heeft daar in de consulterende raadsvergaderingen over gesproken. In de nu ter besluitvorming voorliggende kadernota hebben wij deze ondergrens gehandhaafd. Gezien het feit dat het uitgangspunt van deze ondergrens is overschreden is het zaak om de positie van de Algemene reserve te versterken. In hoofdstuk 4 gaan wij hier verder op in.

Versterken Algemene reserve

Zoals hiervoor aangegeven is de omvang van de Algemene reserve niet op het gewenste niveau. Wij hebben daarom alle reserves doorgelicht. Wij hebben het uitgangspunt gekozen om de middelen in de reserves waarin het bestedingsdoel niet of deels is vervallen te laten vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve. Daarnaast hebben wij een nieuwe risico-inventarisatie opgesteld waaruit blijkt dat de omvang van de reserve weerstandsvermogen kan worden bijgesteld.

Tot slot hebben wij gekeken naar de inzet van middelen voor onze eigen ambities. Ten opzichte van de vorige bestuursperiode hebben wij een aantal ambities naar beneden bijgesteld en sommige laten vervallen om daarmee de druk op de Algemene reserve te verminderen. In hoofdstuk 4 is een nadere specificatie opgenomen. In onderstaande tabel is op hoofdpijnen het verloop van de algemene reserve weergegeven vanaf de nota van wijziging met daarin de voorgestelde mutaties ten gunste van de algemene reserve.

Ontwikkeling algemene reserve					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Stand algemene reserve na nota van wijziging	5.844	5.785	5.664	5.664	-
Correctie als gevolg van afrondingen in mutaties 2019	-26				
Effecten herstelplan op ontwikkeling algemene reserve:					
- correctie eenmalig sluitend maken begroting 2020	8.449				
- herallocatie vanuit bestemmingsreserve weerstandsvermogen	5.000				
- vrijval niet in 2019 ingezette middelen t.b.v. bestuursakkoord 2018-2022	1.019				
- voorstel herallocatie vanuit vrije ruimte diverse bestemmingsreserves	352				
- voorstel herallocatie vanuit diverse bestemmingsreserves	4.395				
Geactualiseerde stand na effectuering herstelplan	25.032	24.973	24.852	24.852	24.852

Op hoofdlijnen is het beeld van de Algemene reserve hieronder weergegeven met daarin opgenomen de tekorten van de begroting 2020, de meerjarenschijf 2021 en de benodigde middelen voor onze ambities. In de hieronder weergegeven stand is nog rekening gehouden met het verwachte jaarrekeningresultaat 2019 conform de prognose van de Voortgangsrapportage 2019. De definitieve uitkomst van de Jaarrekening 2019 heeft dus nog invloed op de hier gepresenteerde stand.

Effecten inhoudelijke keuzes herstelplan op algemene reserve					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Geactualiseerd stand algemene reserve per 1/1	25.032	16.510	11.141	8.529	8.529
Vastgesteld mutaties (conform beleidsarmebegroting 2020-2023)	0	-59	-121	0	0
Dekking incidentele begrotingstekorten	-7.077	-3.070	0		
Dekking incidentele/tijdgebonden ambities 2020-2022	-1.445	-2.240	-2.490		
Totaal geactualiseerde begroting 2020-2024	16.510	11.141	8.529	8.529	8.529
Risicobuffer	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800
Vrije ruimte in de algemene reserve	9.710	4.341	1.729	1.729	1.729

Reserve investeringsfonds

Uw raad heeft in totaal € 4,2 miljoen gereserveerd als investeringsbijdrage voor het ijscomplex TRZ. Van dit bedrag was € 200.000 bestemd voor het opstellen van een bestemmingsplan. Op dit moment zijn en blijven we in gesprek met partijen in het gebied over kansrijke concepten voor de TRZ. Samen met de initiatiefnemer van het ijscomplex hebben wij geconstateerd dat de ontwikkeling van een 400 meter ijsbaan op dit moment niet haalbaar lijkt te zijn.

Als college willen we blijven investeren in de stad. We stellen daarom voor een reserve Investeringsfonds in te stellen en dit te voeden met de nog beschikbare middelen voor het ijscomplex. Daarnaast stellen we voor het fonds daar waar mogelijk aan te vullen. De middelen uit het fonds kunnen worden ingezet voor cofinanciering voor de Provinciale investeringsagenda en/of andere grote investeringsagenda's. Het gaat dan om ontwikkelingen binnen de TRZ, maar ook om ontwikkelingen elders in de stad.

Reserve weerstandsvermogen en risico-inventarisatie

In het kader van de gehele doorlichting van onze reservepositie is ook een nieuwe risico-inventarisatie opgesteld. Hieruit blijkt dat de omvang van de risico's met € 5 miljoen neerwaarts kan worden bijgesteld. Dit betekent dat met het uitgangspunt van een weerstandsratio van minimaal 1,0 ook de reserve Weerstandsvermogen kan worden bijgesteld. In het onderdeel versterking Algemene reserve vindt u deze bijstelling terug. Detailinformatie over de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio vindt u terug in hoofdstuk 4 Reserves en voorzieningen.

3.1 Wonen in Assen

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

We blijven de kwaliteit van onze stad en de ontwikkelingen daarin een stevig fundament geven. Het gaat hier niet alleen om onze bebouwde omgeving, maar ook om onze bossen en natuurterreinen. Om dit doel te bereiken investeren we hierop deze bestuursperiode € 135.000 per jaar. Naast de borging van kennis en kwaliteit blijft het beheer van onze bossen en natuurterreinen structureel ingebed in onze beheeropgave. We zetten daarom de in 2018 afgesproken werkwijze ook na 2022 voort.

Naast de kwaliteit leveren we ook een belangrijke bijdrage aan de duurzame ontwikkeling van onze stad. De omschakeling van fossiele energie naar duurzame vormen van energie betekent een grote verandering. Samen met onze inwoners en alle partijen die economisch en maatschappelijk actief zijn gaan we deze opgave gestalte geven. Wij spelen met de inzet van aanvullende middelen, van € 200.000 in 2020 en voor 2021 en 2022 € 400.000, hierin een stimulerende, adviserende en verbindende rol. Daarnaast investeren we in het eigen vastgoed om deze doelstelling te bereiken (zie daarvoor programma Vastgoed en grondbedrijf).

In alle wijken geven we extra aandacht aan speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken, die aansluiten bij de behoefte van de buurt en bijdragen aan de doelstellingen vanuit het sociaal domein. Om deze doelstelling te bereiken gaan we € 500.000 investeren. De Kinderraad heeft in zijn brief aan uw raad ook aangegeven veel belang te hechten aan goede speelplekken in de wijk om te kunnen sporten. Bij eventuele herinrichting van speelplekken gaan we kinderen betrekken.

We bereiden ons voor om de nieuwe Omgevingswet te voeren. We staan hier voor een aanzienlijke opgave om dit te realiseren. Uw raad heeft hiervoor al middelen beschikbaar gesteld. Daarbij was nog onduidelijk welke middelen nodig zouden zijn voor het digitaal stelsel omgevingswet. De omvang is nu bekend. We willen daarvoor een investeringsbudget beschikbaar stellen van € 1,0 miljoen.

Aanvullende opgaven

Eind 2019 is een nieuwe overeenkomst afgesloten voor de exploitatie bushokjes en plattegrondkasten. Met het afsluiten van deze overeenkomst zullen de opbrengsten met ingang van 2021 dalen met € 49.000 ten opzichte van de raming.

Maatregelen

Wij gaan € 175.000 besparen op het beheer van wegen en de openbare ruimte. We gaan naar meer risicogestuurd beheer. Wat ons betreft is er daarbij altijd maatwerk mogelijk. Een voetpad met scheefliggende tegels bij een verzorgingshuis geven wij bijvoorbeeld prioriteit. Door deze werkwijze hoeven wij niet overal in te leveren op de kwaliteit van de openbare ruimte, maar realiseren we wel een besparing. Ook betrekken we de suggesties van de Kinderraad bij het beheer van de openbare ruimte, zoals het plaatsen van meer insectenhôtels.

Wij vormen heesters en hagen om tot bloemrijke plekken. Wij hebben in beeld gebracht hoeveel vierkante meter heesters en hagen wij nu per wijk hebben en wat het onderhoud daarvan kost. Dit kunnen we verminderen door op geschikte plekken deze beplanting te vervangen door bijvoorbeeld bloemrijke mengsels. Een positief neveneffect kan zijn dat de beleving en het gevoel van sociale- en verkeersveiligheid op sommige plekken kan verbeteren omdat er meer overzicht en ruimte ontstaat. De mogelijkheden gaan wij samen met de inwoners van de verschillende wijken bekijken. Van het totale budget van circa € 3 miljoen kunnen wij dan € 150.000 besparen.

Naast deze besparingsmaatregelen hebben we ook in het kader van scherper budgetteren gekeken naar ruimte binnen het geheel van dit programma. Het gaat hier om een bedrag van € 500.000.

Met de inzet van de resterende FlorijnAs-middelen is het mogelijk om de geplande investeringen en ambities in de doorfietsroute en het uitvoeringsplan mobiliteit grotendeels te dekken. Met deze inzet wordt met ingang van 2020 € 57.000 bespaard, oplopend naar € 195.000 in 2023.

Naast de hierboven genoemde keuzes hebben wij ook kritisch gekeken naar het investeringsprogramma van 2021. Hieruit komt naar voren dat enkele geplande investeringen later tot uitvoering komen. De hieruit voorvloeiende kapitaallasten schuiven daarmee op in de tijd. Het gaat hier om een bedrag van € 128.000.

De openingstijden van ons Milieupark zijn afgestemd op de behoeften van onze inwoners en bedrijven. Deze optimalisatie hebben we in 2020 ingezet. Hiermee spelen we structureel € 100.000 vrij.

Bijgestelde begroting

Op pagina 12 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Wonen in Assen. Deze wijzigen als volgt:

Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Woningbouw/woonplan	1.624	1.986	1.756	1.794	1.593	1.515	1.515
Openbare ruimte	12.029	13.335	15.614	13.051	13.930	14.259	14.259
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	5.207	1.411	1.149	1.356	1.532	1.387	1.387
Duurzaamheid	5.739	6.269	5.921	5.998	5.996	5.573	5.573
Totaal lasten	24.599	23.001	24.440	22.199	23.051	22.734	22.734
Baten							
Woningbouw/woonplan	2.365	1.440	1.566	1.787	1.908	1.908	1.908
Openbare ruimte	8.956	7.918	7.962	8.024	8.153	8.153	8.153
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	206	185	185	185	97	97	97
Duurzaamheid	8.833	8.027	9.220	9.277	9.277	9.277	9.277
Totaal baten	20.360	17.570	18.933	19.273	19.435	19.435	19.435
Saldo van lasten en baten	-4.239	-5.431	-5.507	-2.926	-3.616	-3.299	-3.299
Mutaties in reserves							
Storting reserves	1.432	57	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	6.080	2.686	4.521	1.689	2.415	2.415	2.415
Totaal mutaties in reserves	4.648	2.629	4.521	1.689	2.415	2.415	2.415
Resultaat	409	-2.802	-986	-1.237	-1.201	-884	-884

3.2 Werken in Assen

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

We zien Assen graag als een levendige, ondernemende stad met voldoende banen. Deze economische opgave is breed en daarin staat het versterken en aantrekkelijk maken van de binnenstad voor ons op de eerste plaats. We hebben al stappen gezet met de geplande herinrichting van het Koopmansplein. We gaan met deze ontwikkeling verder met duidelijke stadsmarketing en centrummanagementstrategie. We zetten hiervoor € 200.000 per jaar in tot en met 2022.

We hebben voldoende ruimte op onze bedrijventerreinen beschikbaar voor ondernemers met nieuwe initiatieven. We bevorderen de werkgelegenheid en de verscheidenheid in het werkaanbod en werk. In deze bestuursperiode halen we met gerichte en actieve acquisitie nieuwe ondernemers en bedrijven naar Assen. Voor deze ambitie zetten we in deze bestuursperiode € 150.000 per jaar in.

Een systeem van basisbanen kan bijdragen aan het versterken van de arbeidsparticipatie. We starten in 2021 een pilot om te bepalen of de invoering van het principe van basisbanen voor Assen haalbaar is. We zetten hiervoor in 2021 en 2022 € 150.000 per jaar in.

Aanvullende opgaven

In de begroting 2020 is een bijdrage geraamd aan het Recreatieschap Drenthe. Deze is op het niveau van 2019. Echter de bijdrage voor 2020 is ten opzichte van 2019 € 14.000 hoger. In het meerjarenperspectief vanaf 2021 bedraagt de stijging € 16.000 per jaar. Het bestuur van het Recreatieschap heeft al ingestemd met deze aangepaste bijdrage. U heeft op 9 april al ingestemd met ons voorstel dit te verwerken in het herstelplan.

Maatregelen

Sommige inwoners hebben moeite om geheel op eigen kracht mee te doen in de samenleving. Vanuit de Participatiewet ondersteunen wij hen daarbij actief en slaan wij zo nodig ook nieuwe wegen in. Werk heeft de voorkeur. Lukt dat niet dan vinden wij op maatschappelijke wijze meedoen in de samenleving ook van grote waarde.

Wij blijven ondersteuning bieden aan iedereen die dat nodig heeft vanuit Werkplein Drentsche Aa (WPDA) ook met het doorvoeren van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen.

De dienstverlening vanuit WPDA aan startende en bestaande ondernemers wordt wat ons betreft versoerd, mede als gevolg van de wetwijziging BBz per 1 januari 2020. Dit houdt onder meer in het stoppen met door de gemeente gefinancierde schuldhelpverlening aan ondernemers. Deze versoering geldt ook voor verstrekking van de incidentele loonkostensubsidie. Voor alle hiervoor genoemde maatregelen besparen we in 2020 € 110.000 en voor de jaren 2021 en verder € 355.000.

Daarnaast is een bedrag opgenomen voor het structureel terugdringen van de bedrijfsvoeringskosten van WPDA op het gebied van ICT. Het gaat hier om een bedrag van € 90.000 voor 2020 en voor de jaren 2021 en verder € 60.000.

Wij overwegen om vanaf 2022 tot een andere verdeling te komen van de bijdrage aan SNN, waarmee onze lasten verminderen met € 34.000. Met de regio verkennen we deze nieuwe verdeling, waarbij we blijven inzetten op de lobby in Europa via de NG4. Daarnaast gaan we scherper budgetteren in onze economische stimulering. Dit levert een besparing oplopend van € 40.000 in 2020 naar € 99.000 in 2023.

Bijgestelde begroting

Op pagina 13 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Werken in Assen. Deze wijzigen als volgt:

Werken in Assen (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Participatie en inkomen	40.553	41.850	55.039	54.637	54.503	54.568	54.568
Economische ontwikkelingen en innovatie	1.825	1.708	1.493	1.482	1.459	1.063	1.063
FlorijnAs	5.770	9.300	3.900	0	0	0	0
Totaal lasten	48.148	52.858	60.432	56.119	55.962	55.631	55.631
Baten							
Participatie en inkomen	31.404	30.200	29.509	30.493	31.231	31.777	31.777
Economische ontwikkelingen en innovatie	128	120	120	120	120	120	120
FlorijnAs	1.610	1.500	2.680	0	0	0	0
Totaal baten	33.142	31.820	32.309	30.613	31.351	31.897	31.897
Saldo van lasten en baten	-15.006	-21.038	-28.123	-25.506	-24.611	-23.734	-23.734
Mutaties in reserves							
Storting reserves	2.719	57	2.680	0	0	0	0
Beschikking reserves	5.804	7.850	3.900	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	3.085	7.793	1.220	0	0	0	0
Resultaat	-11.921	-13.245	-26.903	-25.506	-24.611	-23.734	-23.734

3.3 Meedoen in Assen

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

We blijven ons richten op een sterke inzet van preventie in het Sociaal Domein en gaan daarom verder met de uitvoering van het preventieakkoord en preventiefonds. Hiervoor stellen wij dit jaar € 500.000 beschikbaar aanvullend op de middelen in de beleidsarme begroting, in 2021 € 1 miljoen en in 2022 € 1,25 miljoen.

Ook blijven we inzetten op een stevige regierol en blijven we investeren in eigen expertise en toezicht op indicaties en kwaliteit om zo sturing te krijgen en houden op de toegang tot jeugdhulp en Wmo. Hiervoor investeren wij € 100.000 per jaar.

Het voorkomen van armoede en het uit de schulden raken blijft een speerpunt. We verwachten dat met de aanpak van armoede het beroep op andere regelingen vermindert en minder kinderen in armoede opgroeien. Wij werken op dit moment de brede aanpak verder uit en stellen hiervoor dit jaar € 100.000 beschikbaar - aanvullend op de middelen in de beleidsarme begroting - en in 2021 en 2022 € 300.000 per jaar.

Wij werken het VN-verdrag voor de rechten van de mens uit in een lokale agenda en stellen daarvoor jaarlijks een bedrag van € 20.000 beschikbaar.

Aanvullende opgaven

Op 19 december heeft u besloten om het abonnementstarief voor de Algemene Voorziening Schoonmaak in te voeren. De verwachte financiële effecten hiervan ad € 1,5 miljoen negatief per jaar, verwerken wij in dit herstelplan. Daarnaast heeft u met de vaststelling van de verordening Wmo en jeugd een eigen bijdrage voor arbeidsmatige dagbesteding ingevoerd. Tevens heeft u besloten het PGB-tarief voor inzet in eigen netwerk te verlagen van € 29 naar € 20 per uur. Deze maatregel wordt geleidelijk ingevoerd. Na herindicatie wordt het nieuwe tarief gehanteerd. De financiële vertaling van dit besluit heeft nog niet plaatsgevonden in het herstelplan. In de consulterende raad van 26 februari jl. zijn wij daarop gewezen. Daarom nemen wij nu met ingang van jaarschijf 2022 de financiële effecten op van in totaal € 498.000.

Wij hebben met u een maatregelenpakket opgesteld om te komen tot kostenbeheersing in het sociaal domein. Dit pakket moet ertoe leiden dat er jaarlijks € 2 miljoen bespaard wordt. De uitvoering van dit pakket is vertraagd door de juridische procedures tegen de nieuwe inkoop. Daarom stellen wij de beoogde opbrengst voor 2020 naar beneden bij.

De Drentse gemeenten hebben overeenkomsten met 3 gecertificeerde instellingen voor het uitvoeren van maatregelen die door de kinderrechter worden opgelegd. Op basis van een kostprijsonderzoek is gebleken dat de tarieven van deze instellingen moeten worden bijgesteld. De effecten hiervan van € 200.000 per jaar verwerken wij in dit herstelplan.

De begroting van het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe houdt voor 2020 en volgende jaren rekening met een hogere bijdrage van de gemeente Assen dan in onze begroting was opgenomen. De stijging wordt veroorzaakt door indexering en het structureel opnemen van de kosten die gemaakt worden bij de aanpak van mensenhandel. Deze kostenstijging van € 12.000 structureel, verwerken wij in dit herstelplan.

Voor de Vroeg- en voorschoolse educatie ontvangen wij met ingang van dit jaar aanvullende rijksmiddelen. De bijstelling van het budget met € 82.000 per jaar nemen wij hier op.

Wij hadden een gemeentelijk sociaal deelfonds. Eind 2018 was dit fonds uitgeput, maar abusievelijk is er in de begroting 2020 nog rekening gehouden met een onttrekking van € 100.000. Dat corrigeren wij in dit herstelplan.

Binnen het gehele sociale domein is sprake van een hoge mate van dynamiek. Er treden continu wijzigingen op (in budgetten, in wetgeving, in jurisprudentie, in de inkoop van Wmo en Jeugdhulp). Dit vraagt om flexibel en dynamisch handelen. Eind 2018 heeft uw raad kaders vastgesteld om te komen tot kostenbeheersing in het sociaal domein. We hebben deze kaders uitgewerkt in een Maatregelenpakket (notitie Uitwerking maatregelen sociaal domein, bij Kaderbrief 2019). De daarin opgenomen maatregelen werken we nu uit in business cases, die we kunnen aanpassen aan de actualiteit en die daardoor een aangepaste invulling geven aan de maatregelen van vorig jaar. We blijven onverminderd inzetten op slimmer en goedkoper acteren in dit domein. Over de ontwikkelingen in het sociale domein houden wij uw raad op de hoogte, bijvoorbeeld tijdens de kwartaalbijeenkomsten.

Maatregelen

Wij beperken het maximale aantal kilometers voor collectief vervoer tot 2.000 kilometer per jaar. Dit betreft een versoering van de bestaande regeling die op dit moment geen maximum kent, maar het voorgestelde maximum is dan nog steeds hoger dan in sommige omliggende gemeenten. Gemiddeld kan iemand dan 40 kilometer per week gebruikmaken van deze voorziening. Daarnaast zijn er in de vorm van de Cityline en het AutoMaatje alternatieven voorhanden. Wij gaan op advies van de Raad voor Cliëntenparticipatie Assen (RCPA) onderzoek doen naar de groep inwoners die het betreft en zo veel mogelijk maatwerk toepassen.

Met ingang van 2019 krijgen wij extra rijksmiddelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. Hierdoor kunnen we de inzet van de gemeentelijke middelen naar beneden bijstellen. Dit heeft geen versoering van ons beleid tot gevolg. Op dit moment actualiseren wij ons onderwijsachterstandenbeleid.

Bijgestelde begroting

Op pagina 15 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Meedoen in Assen. Deze wijzigen als volgt:

Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Jeugdzorg	27.100	27.876	29.215	28.670	28.614	28.618	28.618
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	66.376	66.362	72.759	71.984	71.987	70.824	70.824
Mijn Buurt Assen	4.498	4.725	4.749	4.659	4.728	4.326	4.326
Meedoenbeleid	3.911	4.755	4.370	4.495	4.570	4.196	4.196
Sport	282	381	336	291	296	300	300
Schuldhelpverlening	1.068	1.450	1.414	1.401	1.316	1.356	1.356
Onderwijs	6.630	7.603	7.724	7.710	7.708	7.764	7.764
Totaal lasten	109.864	113.152	120.567	119.210	119.219	117.384	117.384
Baten							
Jeugdzorg	0	0	0	0	0	0	0
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	3.228	2.365	2.540	2.540	2.558	2.558	2.558
Mijn Buurt Assen	172	0	0	0	0	0	0
Sport	0	0	0	0	0	0	0
Schuldhelpverlening	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	4.545	5.117	5.403	5.322	5.325	5.330	5.330
Totaal baten	7.945	7.482	7.943	7.862	7.883	7.888	7.888
Saldo van lasten en baten	-101.919	-105.670	-112.624	-111.348	-111.336	-109.496	-109.496
Mutaties in reserves							
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	3.696	600	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	3.696	600	0	0	0	0	0
Resultaat	-98.223	-105.070	-112.624	-111.348	-111.336	-109.496	-109.496

3.4 Aantrekkelijk Assen

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

Het versterken van de binnenstad, met daarbij een kwalitatief en divers aanbod aan evenementen, blijft speerpunt van beleid. Daarnaast zetten wij voor zowel onze eigen inwoners als bezoekers in op slimme combinaties van cultuur, onderwijs en sport die eveneens bijdragen aan een levendig en aantrekkelijk Assen. Voor een aantrekkelijke stad blijven wij grote en kleine evenementen stimuleren en ondersteunen. Wij handhaven het evenementenbudget van € 250.000 per jaar voor 2021 en 2022.

Aanvullende opgaven

Met De Nieuwe Kolk beschikt Assen over een zeer gewaardeerd en waardevol complex voor tal van culturele functies. Vanaf het moment van planontwikkeling tot op heden zijn er met enige regelmaat aanpassingen gedaan om realisatie en exploitatie in goede banen te leiden. De gemeenteraad is via de P&C-cyclus en aanvullend op passende momenten actief en uitgebreid geïnformeerd over deze aanpassingen. Elke bestuursperiode is een aantal keuzes gemaakt om de exploitatie van De nieuwe Kolk te actualiseren, zo ook in deze periode. In deze bestuursperiode geldt dat voor het vraagstuk van de afnemende amortisatiereserves. In het herstelplan nemen wij een maatregel om de te korte looptijd van de amortisatiereserves DNK op te lossen. De afname van de inzet van de reserves be-draagt cumulatief € 125.000 per jaar structureel.

Ook zijn er een paar wat kleinere, meer technische vraagstukken die nu aandacht vragen en die wij als aanvullende opgave meenemen in dit herstelplan. In 2019 hebben wij besloten om de subsidie van stichting DNK eenmalig te indexeren. De extra jaarlasten die daaruit voortvloeien bedragen € 50.000.

Voor de theatertechniek/inbouwpakketten wordt nu een afschrijvingstermijn gehanteerd van 40 jaar, in plaats van de realistische termijnen zoals in het onderzoek van Quadrance inzichtelijk is gemaakt. Voor dit moment - mede gelet op alle andere opgaven in dit herstelplan - bestendigen wij de huidige gedragslijn en nemen op basis daarvan voor de jaarschijf 2022 eenmalig een bedrag van € 296.000. Dit betreft de versnelde afboeking van de huidige boekwaarde.

In het najaar van 2018 zijn afspraken gemaakt met Vaart in Assen over de oprichting, organisatie en financiële dekking van het uitvoeringsteam. De financiële dekking van het gemeentelijk aandeel in de kosten van het uitvoeringsteam is destijds gedeeltelijk geregeld. In de begroting 2020 is € 175.000 gedekt, waar in totaal € 320.000 benodigd is. Deze omissie herstellen wij nu en we nemen voor 2020 eenmalig € 145.000 op. We gaan in gesprek met Vaart in Assen om gezamenlijk te kijken naar de toekomst.

Voor onze werkzaamheden gerelateerd aan het TT festival zien wij ons genoodzaakt om € 70.000 (geïndexeerd) per jaar structureel op te nemen. Bij de evaluatie van het TT Festival 2019 is gebleken dat er sprake is van een overschrijding op de budgetten bij de achtergebleven taken van de gemeente. Dit zijn kosten die jaarlijks werden gemaakt, zoals veiligheidsmaatregelen (inrijbeperkende maatregelen, cameraplan en inrichting controlekamer), opbouw en afbouw van afzettingen, aanleg elektravoorzieningen en beveiligingswerkzaamheden. Ook zijn er nieuwe kosten ontstaan door de verzelfstandiging, zoals huisvesting van de stichting.

In 2019 is verkend of ons bouwarchief volledig gedigitaliseerd kon worden. De kosten daarvan zijn dermate hoog, dat wij hebben besloten dit niet te doen. De gereserveerde middelen van € 100.000 in 2020 kunnen dan ook vervallen. In het kader van de Archiefwet zijn medio 2018 de bouwvergunningen overgebracht vanuit de gemeente

Assen naar het Drents Archief. Dat betekent dat ook verzoeken tot inzage dan wel ter beschikking stelling van kopieën van bouwdoSSIers door het Drents Archief worden afgehandeld. Voor deze overheveling van taken is des-tijds geen budget of formatie meegegaan vanuit de gemeente naar het Drents Archief. De kosten die hiermee gemoeid zijn ad € 25.000 per jaar nemen wij daarom nu op in dit herstelplan.

Maatregelen

Wij vinden cultuur essentieel voor een levendige stad. Toch voeren wij een taakstelling van € 50.000 door op het beleidsthema kunst en cultuur. Wij hebben een nieuwe kadernota cultuur aan u voorgelegd. Aan de hand van een uitvoeringsprogramma zetten wij in op slimme combinaties van cultuur, kunst en sport en daarmee komen tot een vernieuwend én efficiënt beleid.

Bijgestelde begroting

Op pagina 17 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Aantrekkelijk Assen. Deze wijzigingen als volgt:

Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Aantrekkelijke binnenstad	327	2.901	399	82	82	82	82
Kunst en cultuur	10.549	10.546	10.474	10.485	10.562	10.747	10.747
Evenementen	3.365	1.506	1.243	1.255	1.269	1.033	1.033
Veiligheid	3.351	3.368	3.445	3.611	3.762	3.830	3.830
Totaal lasten	17.591	18.321	15.561	15.433	15.675	15.692	15.692
Baten							
Aantrekkelijke binnenstad	13	2.515	25	25	25	25	25
Kunst en cultuur	76	125	125	100	100	100	100
Evenementen	2.042	304	4	4	4	4	4
Veiligheid	60	17	43	43	43	43	43
Totaal baten	2.191	2.961	197	172	172	172	172
Saldo van lasten en baten	-15.400	-15.360	-15.364	-15.261	-15.503	-15.520	-15.520
Mutaties in reserves							
Storting reserves	3.000	1.490	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	3.266	2.997	1.485	1.385	1.285	1.185	1.085
Totaal mutaties in reserves	266	1.507	1.485	1.385	1.285	1.185	1.085
Resultaat	-15.134	-13.853	-13.879	-13.876	-14.218	-14.335	-14.435

3.5 Samen werken aan Assen

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

Het accent in dit programma ligt op lobby. We investeren in de relaties met andere overheden en benutten daarmee kansen om de Asser samenleving te verstevigen en te ondersteunen. Er wordt daarom in deze bestuursperiode € 160.000 vrijgemaakt om lobbyactiviteiten te ontplooiën. Deze lobby richt zich op de energietransitie, het economisch beleid, de opgaven in het sociaal domein en het aantrekken en behouden van werkgelegenheid.

Aanvullende opgaven

In dit programma zijn er geen aanvullende opgaven.

Maatregelen

Gelet op de adviezen van uw raad, de participatieraad en de RCPA, schrappen wij de voorgenomen besparing van € 15.000 op de papieren versie van Berichten van de Brink.

Naast de hierboven genoemde keuzes hebben wij ook kritisch gekeken naar het investeringsprogramma van 2022. Hieruit komt naar voren dat de geplande investering niet tot uitvoering zal komen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten ad € 23.000 vervallen daarmee.

Bijgestelde begroting

Op pagina 18 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Samen werken aan Assen. Deze wijzigingen als volgt:

Samen werken aan Assen (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Bestuur	3.009	3.121	2.930	2.844	2.903	2.939	2.961
Regionale samenwerking	330	373	495	500	505	270	270
Dienstverlening	1.255	1.251	726	747	730	733	733
Totaal lasten	4.594	4.745	4.151	4.091	4.138	3.942	3.964
Baten							
Bestuur	129	0	0	0	0	0	0
Dienstverlening	1.225	849	771	792	805	805	805
Totaal baten	1.354	849	771	792	805	805	805
Saldo van lasten en baten	-3.240	-3.896	-3.380	-3.299	-3.333	-3.137	-3.159
Mutaties in reserves							
Storting reserves	0	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-3.240	-3.896	-3.380	-3.299	-3.333	-3.137	-3.159

3.6 Bedrijfsvoering

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities

Wij zijn een dienstverlenende organisatie die samen met inwoners en bedrijven werken aan de ontwikkeling van de stad. Mede daarmee willen we de komende jaren ook een stevige impuls geven aan de energietransitie. Om de klimaatdoelen te behalen, stellen wij in regionaal verband een Energie Strategie op. Daarnaast stellen wij een transitievisie warmte op en deze vertalen wij in wijkenergieplannen. Dit vraagt veel inzet en specifieke kennis en kunde. Binnen de huidige omvang van de bedrijfsvoering is deze inzet niet op te vangen. Om deze doelen toch te bereiken, nemen wij voor 2020 aanvullend € 64.000 op en voor de jaren daarna structureel € 328.000.

Aanvullende opgaven

De problematiek van de projectmatige onderdekking hebben wij de afgelopen jaren steeds in de jaarrekening benoemd als onderdeel van het resultaat. Wij lossen deze problematiek niet zonder meer op in het herstelplan. Wij gaan scherp sturen op de projecten en de daarbij behorende projectdekking. Daarmee willen we de helft van het probleem oplossen.

Voor de andere helft reserveren wij een budget van € 375.000 voor het opstarten van opgaven/dossiers. Deze middelen kunnen alleen als dekking worden ingezet indien er een adequate motivatie aan ten grondslag ligt. Met deze werkwijze blijven wij met ingang van 2021 invulling geven aan de ja-mitshouding voor wat betreft initiatieven van derden.

In 2019 zijn wij gestart met het verbeteren van de communicatieve en open bestuurscultuur. Dit project maakte deel uit van het vorige bestuursakkoord. Hiervoor waren voor de bestuursperiode 2018 - 2022 middelen beschikbaar gesteld. Om dit traject op een adequate wijze af te ronden is voor 2020 eenmalig nog € 100.000 nodig.

De Wet arbeidsmarkt in balans is met ingang van 1 januari 2020 in werking getreden. Dit leidt tot hogere tarieven voor het inhuren van tijdelijke medewerkers. In de begroting 2020 en verder is geen rekening gehouden met de financiële effecten die voortvloeien uit deze wet. De meerkosten zijn € 170.000 per jaar.

Maatregelen

Binnen het programma bedrijfsvoering realiseren wij door middel van scherper budgetteren een structurele besparing van totaal € 348.000 in 2020 en € 500.000 voor de jaren 2021 en verder.

Naast de invulling van deze structurele besparing hebben wij ook kritisch gekeken naar het investeringsprogramma van 2022. Hieruit komt naar voren dat enkele geplande investeringen later tot uitvoering komen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten schuiven daarmee op in de tijd. Het gaat hier om een bedrag van € 108.000.

Bijgestelde begroting

Op pagina 20 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Bedrijfsvoering. Deze wijzigen als volgt:

Bedrijfsvoering (directe en ondersteunende taken) (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Kosten directe taken	35.834	34.709	35.961	37.593	38.317	39.536	39.536
Kosten overhead (ondersteunende taken)	19.690	21.160	20.938	20.664	21.051	21.138	21.138
Totaal lasten	55.525	55.870	56.899	58.257	59.368	60.674	60.674
Baten							
Inkomsten directe taken	4.393	4.232	4.856	4.937	5.017	5.127	5.127
Inkomsten overhead (ondersteunende taken)	3.949	3.441	3.543	3.573	3.603	3.603	3.603
Totaal baten	8.342	7.673	8.399	8.510	8.620	8.730	8.730
Saldo van lasten en baten	-47.183	-48.197	-48.500	-49.747	-50.748	-51.944	-51.944
Mutaties in reserves							
Beschikking reserves	375	86	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	375	86	0	0	0	0	0
Resultaat	-46.808	-48.111	-48.500	-49.747	-50.748	-51.944	-51.944

3.7 Vastgoed en grondzaken

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

Wij gaan door met het energieneutraal maken van het gemeentelijk vastgoed. Hiervoor nemen wij een aanvullend investeringsbudget op van € 2,9 miljoen dat gefaseerd wordt ingezet vanaf 2021. Wij stellen voor om de structurele lasten die uit deze investering voortvloeien in de begroting op te nemen met ingang van 2022. Het gaat hier om € 67.000 in 2022 en met ingang van 2023 € 192.000.

Bij de behandeling van begroting 2019 heeft de voetbalvereniging ACV ingesproken over de noodzaak om te komen tot uitbreiding van het aantal kleedkamers. Uw raad heeft daarop aan het college gevraagd om te onderzoeken op welke wijze hierin kon worden voorzien. Wij zijn in overleg gegaan met ACV en hebben u hierover per brief geïnformeerd. In de beleidsarme begroting is de reservering van middelen voor extra kleedkamers vervallen. Gezien de noodzaak van uitbreiding nemen wij de benodigde middelen weer op in de begroting. Het gaat hier om een structurele last van € 23.000 per jaar met ingang van 2021.

Aanvullende opgaven

De accountant heeft aangegeven dat een aantal amortisatiereserves niet voldoet aan de regels uit het BBV. Het gaat om de amortisatiereserves die in het programma Algemeen financieel beleid en dit programma zijn opgenomen. De amortisatiereserves in dit programma worden aangemerkt als zogenaamde reserves kapitaallasten. De voorwaarden die hieraan ten grondslag liggen, komen op dit moment niet overeen met de werkwijze zoals wij deze in de begroting en meerjarenraming hebben verwerkt. Hiermee ontstaat een onrechtmatigheid. Wij hebben ervoor gekozen om deze onrechtmatigheid met terugwerkende kracht (met ingang van 2019) aan te passen en daarmee te voldoen aan de regelgeving in het BBV. Het aanpassen van de werkwijze leidt tot een structurele last van € 320.000 per jaar.

Wij verhuren een aantal panden. In een aantal gevallen loopt de betaling van de huur achter op de geprognosticeerde inkomsten. Hierdoor treden huurachterstanden op. Jaarlijks beoordelen wij welke openstaande vorderingen te innen zijn en op basis daarvan wordt een bedrag in de voorziening dubieuze debiteuren gestort. De geraamde jaarlijkse storting bedraagt € 25.000.

Maatregelen

Wij voeren op het beleidsthema parkeren een aantal maatregelen door. Wij blijven de koers volgen die is gekozen bij het herijken van het parkeerbeleid door uw raad medio 2019. Voor een aantal producten was er echter al lang geen trendmatige verhoging van de tarieven toegepast. Een dergelijke trendmatige verhoging vinden wij daarom nu te verantwoorden. Datzelfde geldt voor het verhogen van het dagtarief naar € 7,50.

Wij investeren voorsnog niet in een nieuw kunstgrasveld voor LTC en Amboina. Wij realiseren ons dat dit door de clubs gelet op het intensieve gebruik van de velden wel gewenst is. Om te kunnen afwegen of een investering in een kunstgrasveld noodzakelijk is, vinden wij dat er meer duidelijkheid moet komen over het toekomstperspectief van Amboina en het behoeft onderzoek naar gebruik van de velden (via het KNVB-tool).

Wij hebben het beheer en onderhoud van onze vastgoedportefeuille kritisch tegen het licht gehouden. Wij gaan scherper budgetteren in combinatie met scherper sturen op de onderhoudscycli. Daarnaast hebben wij gekeken naar het investeringsprogramma binnen dit domein. Met deze mix van maatregelen oplopend van € 334.000 in 2020 naar € 900.000 in 2023 kunnen wij een pakket van besparingen voorleggen dat geen invloed heeft op het

onderhoudsniveau van ons vastgoed. Daarnaast levert deze kritische blik voor 2020 incidentele voordelen op. Het gaat hier om € 700.000 in 2020 en de jaren daarna € 160.000 tot € 390.000.

Naast de hierboven genoemde keuzes hebben wij ook kritisch gekeken naar het investeringsprogramma van 2022. Hieruit komt naar voren dat enkele geplande investeringen later tot uitvoering komen. De hieruit voorvloeiende kapitaallasten schuiven daarmee op in de tijd. Het gaat hier om een bedrag van € 169.000.

Bijgestelde begroting

Op pagina 22 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Vastgoed en grondbedrijf. Deze wijzigen als volgt:

Vastgoed en Grondbedrijf (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Parkeren	4.390	4.494	3.900	3.923	3.928	3.928	3.928
Vastgoed	20.109	23.138	20.601	21.578	22.100	22.534	22.693
Vastgoed, overhead	2.375	3.151	2.472	2.402	2.401	2.401	2.401
Grondbedrijf	629	10.567	6.279	4.748	4.700	4.700	4.700
Totaal lasten	27.503	41.350	33.252	32.651	33.129	33.563	33.722
Baten							
Parkeren	4.943	5.607	4.843	5.049	5.077	5.106	5.106
Vastgoed	11.958	12.386	10.889	10.895	10.901	10.901	10.901
Vastgoed, inkomsten overhead	385	1.083	294	294	294	294	294
Grondbedrijf	5.060	10.675	5.333	4.633	4.593	4.593	4.593
Totaal baten	22.346	29.751	21.359	20.871	20.865	20.894	20.894
Saldo van lasten en baten	-5.157	-11.599	-11.893	-11.780	-12.264	-12.669	-12.828
Mutaties in reserves							
Storting reserves	4.622	167	180	194	207	207	207
Beschikking reserves	595	660	1.181	350	342	204	204
Totaal mutaties in reserves	-4.027	493	1.001	156	135	-3	-3
Resultaat	-9.184	-11.106	-10.892	-11.624	-12.129	-12.672	-12.831

3.8 Algemeen financieel beleid

Ambities, aanvullende opgaven en maatregelen

Ambities en aanvullende investeringen

We zorgen dat onze financiële positie gezond blijft, de gemeentelijke begroting duurzaam in evenwicht is en het gemeentelijk weerstandsvermogen op voldoende niveau is om met de beleidsuitvoering samenhangende financiële risico's op te kunnen vangen. Daarvoor blijven wij de ontwikkelingen rond de herziening van het gemeentefonds actief volgen. We sturen op kostenbeheersing en -reductie in het Sociaal Domein en zetten de lobby voor het verkrijgen van extra rijksmiddelen onverminderd voort.

Binnen dit programma voorzien wij geen aanvullende investeringen.

Aanvullende opgaven

De accountant heeft aangegeven dat een aantal amortisatiereserves niet voldoet aan de regels in het BBV. Het gaat hier om amortisatiereserves die in het programma Vastgoed en grondbedrijf en in dit programma (Algemeen financieel beleid) zijn opgenomen. De in dit programma opgenomen amortisatiereserves Essent- DNK en MRI hebben in tegenstelling tot de amortisatiereserves in het programma Vastgoed en grondbedrijf een ander karakter (geen reserve kapitaallasten). De aanleiding om deze reserves toch tegen het licht te houden is dat de onttrekkingen ten gunste van de exploitatie als incidenteel worden aangemerkt. In samenspraak met de accountant en provincie is gekeken op welke wijze het incidenteel karakter van de onttrekkingen kan worden gewijzigd in een structureel karakter. Op basis daarvan hanteren wij met ingang van 2020 een ingroeimodel van een jaarlijks dalende onttrekking uit deze reserves waardoor een structureel beeld ontstaat. Met deze werkwijze wordt een stevig fundament in onze begroting en meerjarenraming gerealiseerd. Met ingang van 2020 leidt dit jaarlijks tot een aanvullende cumulatieve last van € 70.000.

In de begroting 2020 was rekening gehouden met een bedrag van € 30.000 voor de afdracht van vennootschapsbelasting. Op basis van de laatste calculaties is de te verwachten afdracht voor 2020 en verder € 50.000 per jaar. Daarom verhogen wij dit budget met € 20.000.

Maatregelen

In de jaarrekening 2018 en de nog vast te stellen jaarrekening 2019 is het jaarlijkse budget Onvoorzien van € 500.000 niet volledig ingezet. U bent conform de afspraken op de hoogte gehouden van de inzet van het budget Onvoorzien. Met de constatering van dit feit en ons uitgangspunt van scherper budgetteren verlagen wij dit budget met ingang van 2020 met € 100.000. Wij zijn ons ervan bewust dat met de verlaging van dit budget het kan voorkomen dat wij voorstellen voor het beschikbaar stellen van aanvullende financiële middelen aan u moeten voorleggen.

Op 19 december 2019 heeft u ingestemd met ons voorstel voor de aanpassing van de belastingtarieven voor 2020. Dit behelsde onder andere een verhoging van de OZB met 10%. Het financiële effect maakte geen deel uit van de beleidsarme begroting 2020. De financiële vertaling van de meeropbrengst van € 1,58 miljoen is daarom onderdeel van dit herstelplan.

Op 19 december 2019 heeft u eveneens besloten om de tarieven voor toeristenbelasting gedifferentieerd te verhogen. De algemene verhoging van het tarief bedraagt € 0,05 per overnachting. Specifiek is voor de TT-week nu een speciaal tarief ingevoerd van € 3,00 per overnachting. Dit levert extra inkomsten op van € 250.000 per jaar.

Het budget Volume-ontwikkelingen is bedoeld om de budgettaire effecten van de groei van de stad, bijvoorbeeld de areaaluitbreiding van ons onderhoud, op te kunnen vangen. Omdat de stad minder hard groeit dan geprognosticeerd, stellen wij dit budget bij met € 100.000. De ontwikkelingen met betrekking tot de groei van de stad blijven wij nadrukkelijk volgen.

Budgetoverheveling

In het kader van de jaarafsluiting 2019 hebben wij geïnventariseerd of er sprake is van niet-bestede budgetruimte naar het exploitatiejaar 2020 moet worden overgebracht. Dit is voor € 1.007.500 het geval. Een specificatie is te vinden in bijlage 12. Het gaat kort samengevat om:

- Niet bestede budgetten voor projecten, activiteiten en/of beheersmaatregelen die in 2020 beschikbaar moeten blijven omdat de uitvoering om uiteenlopende redenen later is gestart, vertraging heeft opgelopen of meerdere jaren in beslag neemt.
- Aan externe middelen (o.a. gemeentefonds) gelieerde beleidsactiviteiten en (restant)budgetten die in 2020 beschikbaar moeten blijven omdat de uitvoering van de eigen beleidsuitvoering in 2020 door loopt en/of zich over meerdere jaren uitstrekt

Normaliter wordt uw raad hierover in januari per brief geïnformeerd. Omdat er geen goedgekeurde begroting 2020 is, kunnen de budgetten echter niet zonder meer worden overgeheveld en moeten deze worden verwerkt in dit herstelplan. Dit heeft geen invloed op het resultaat.

Bijgestelde begroting

Op pagina 24 van de Nota van Wijziging treft u de bijgestelde budgetten van het programma Algemeen financieel beleid. Deze wijzigingen als volgt:

Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)							
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Belastingheffing	94	663	682	593	602	612	612
Financiering/Belegging	164	150	173	194	216	216	216
Gemeentefonds	168	180	3.813	3.705	3.569	3.467	3.467
Overige algemene middelen	504	-1.377	-1.143	-1.402	-2.229	-1.399	-1.399
Voorzieningen	251	0	0	0	0	0	0
Saldi kostenplaatsen	0	-1.006	-920	-775	-775	-775	-775
Saldo afrondingen	0	1	-15	-14	-8	-10	-10
Totaal lasten	1.181	-1.389	2.590	2.301	1.375	2.111	2.111
Baten							
Belastingheffing	17.304	18.022	20.443	20.943	21.453	21.984	21.984
Financiering/Belegging	5.797	4.983	4.375	4.033	3.904	3.723	3.723
Gemeentefonds	154.995	162.341	185.554	188.845	189.543	192.358	192.358
Overige algemene middelen	1.272	75	62	62	1.662	1.662	1.662
Voorzieningen	286	0	0	0	0	0	0
Saldi kostenplaatsen	-76	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	179.578	185.421	210.434	213.883	216.562	219.727	219.727
Saldo van lasten en baten	178.397	186.810	207.844	211.582	215.187	217.616	217.616
Mutaties in reserves							
Storting reserves	18.177	11.506	1.154	1.084	945	862	862
Beschikking reserves	25.053	22.349	10.909	7.084	4.187	1.508	1.439
Totaal mutaties in reserves	6.876	10.843	9.755	6.000	3.242	646	577
Resultaat algemene dekkingsmiddelen	185.273	197.653	217.599	217.582	218.429	218.262	218.193
Heffing vennootschapsbelasting	7	30	50	51	51	52	52
Onvoorzien/incidenteel	0	438	385	894	844	1.253	1.253
Resultaat algemeen financieel beleid	185.266	197.185	217.164	216.637	217.534	216.957	216.888

4. Reserves, weerstandsvermogen en risico's

Bij de uitwerking van het versterken van onze reservepositie, het in beeld krijgen van onze (majeure) risico's en het daaraan gekoppelde weerstandsvermogen zijn beide (concept)kadernota's gebruikt als leidraad.

Reserves en voorzieningen

In de concept kadernota Reserves & Voorzieningen wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen gebundeld. Daarnaast biedt het inzicht in de vorming en aanwending van reserves en voorzieningen.

Reserves zijn in te delen naar:

- De Algemene reserve: Deze is bedoeld als risicobuffer en dekking van bestuurlijke beleidsprioriteiten.
- Bestemmingsreserves: Deze zijn ingesteld voor een door uw raad bepaalde bestemming. U kunt er ook voor kiezen het resterende saldo anders te bestemmen.

De reserves zijn verder opgedeeld in de volgende categorieën: algemeen, egalisatie, grondexploitatie, projecten, overige en amortisatie.

Naast reserves zijn er ook voorzieningen. Voorzieningen zijn ingesteld op grond van BBV-regelgeving voor onderhoud van activa of andere verplichtingen. Uw raad kan hierover niet zonder meer beschikken. De omvang wordt jaarlijks beoordeeld door de accountant.

Voorzieningen zijn onder te verdelen in:

- Voorzieningen voor groot onderhoud van vastgoed en civieltechnische kunstwerken waarbij op basis van een meerjarig onderhoudsplan de omvang van de voorziening is bepaald.
- Voorzieningen inzake riool en afvalstoffenheffing. Dit zijn middelen die middels heffingen van de inwoners zijn verkregen en nog niet zijn besteed. Het betreft zowel egalisatie van kosten en ontvangen heffingen in een jaar in verband met de bepaling van maximaal 100% kostendekking als een onderhoudsvoorziening op basis van het gemeentelijk rioleringsplan. Het deel wat niet wordt besteed moet worden teruggegeven aan de inwoner.
- Voorzieningen inzake personeel. Dit zijn verplichte voorzieningen met betrekking tot frictiekosten of pensioenverplichtingen.

Risico inventarisatie en weerstandsvermogen

Tijdens de P&C-cyclus vindt tweemaal per jaar een gemeentebrede inventarisatie plaats, waarbij risico's worden geïnventariseerd en gekwantificeerd. Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit bepaald. De uitkomst wordt jaarlijks opgenomen in de begroting en jaarrekening. De gehanteerde uitgangspunten, methodiek en werkwijze staan nader beschreven in de concept kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

We onderscheiden twee majeure risico's, te weten de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds (vooral herverdeling gemeentefonds, onderuitputting rijksuitgaven, btw-compensatiefonds) en de risico's in het sociaal domein (vooral uitvoering Jeugdwet en Wmo, aanzuigende werking abonnementstarief AVS, stelpost jeugd 2022-2023).

Daarnaast zijn de overige risico's programmabreed in beeld gebracht. Deze risico's zijn zo goed als mogelijk financieel vertaald. Op basis daarvan kan de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen worden bepaald. Risico's met een structureel karakter nemen we mee als aanvullende opgaven in dit herstelplan, deze vindt u terug in de programma's. De risico-inventarisatie (exclusief de risico's die zich kunnen voordoen in het grondbedrijf) komt uit op een bedrag van afgerond € 11 miljoen. De reserve Weerstandsvermogen is beschikbaar ter dekking van deze risico's. Binnen deze reserve is vanaf 2020 financiële ruimte van circa € 5 miljoen, omdat de omvang van de risico's is afgenomen. Deze ontstaat doordat een aantal risico's een feit is geworden (bijvoorbeeld handhaven huidige

systematiek AVS algemene voorziening schoonmaak) of omdat risico's voortschrijdend lager zijn vastgesteld (bijvoorbeeld exploitatie vastgoed, geen reguliere vervanging). Wij laten deze ruimte vrijvallen ter versterking van de Algemene reserve.

Risico-buffer

Het is van belang weer een risicobuffer op te gaan bouwen voor het opvangen van een mogelijk negatief jaarrekeningresultaat en als achtervang voor mogelijk andere financiële tegenvallers. Er zijn geen wettelijke vereisten ten aanzien van de omvang van deze buffer en ook niet op welke wijze deze dan bepaald wordt. Uw raad heeft daarin volledig zelfstandig de mogelijkheid om de werkwijze en de hoogte te bepalen. In het verleden heeft u besloten dat de werkwijze het aantal inwoners met de waarde-parameter van € 100 per inwoner is. Daarmee heeft u besloten dat de risicobuffer op dit moment € 6,8 miljoen moet zijn. Als gevolg van de groei van het inwoneraantal groeit daarmee ook deze buffer. Er zijn ook gemeenten die de werkwijze van een percentage (bijvoorbeeld 2%) van de begrotingsomvang volgen. Dit komt op een vergelijkbaar bedrag uit.

De ondergrens die wij in Assen willen hanteren relateren wij naast bovengenoemde norm, aan de (voorlopige) jaarrekening resultaten. Ter indicatie: het jaarrekeningtekort in 2018 was € 3,9 miljoen, inclusief een tekort sociaal domein van € 8,3 miljoen. Met uw raad hebben wij gesproken over onze beweegredenen om bovengenoemde norm te hanteren. Zoals hiervoor aangegeven is elke norm arbitrair. Wij stellen voor om de werkwijze zoals u die in het verleden heeft vastgesteld ongewijzigd te continueren.

Versterken Algemene reserve

Uit hoofdstuk 2 blijkt dat de Algemene reserve niet toereikend is om de tekorten voor 2020 en 2021 op te vangen. Daarnaast willen wij de Algemene reserve versterken om ook in de toekomst tegenvallers te kunnen opvangen.

Tijdens de consulterende raadsvergadering van 26 maart jl. heeft u gevraagd om inzicht in de ambities die wij hebben afgeschaald of hebben laten vervallen. In de bijlagen treft u dit overzicht aan. Het gaat om een bedrag van circa € 600.000 tot en met 2022. Dit bedrag komt ten gunste van de Algemene reserve. Aanvullend hebben wij kritisch gekeken naar ambities waar wij wel op blijven inzetten, maar waarvoor de middelen in 2019 niet geheel waren uitgegeven, onder andere door de bijzondere bestuurlijke situatie. De meeste daarvan pakken wij dit jaar op. Maar voor een aantal zaken is de situatie gewijzigd of is het niet reëel te veronderstellen dat het volledige budget uit 2019 in 2020 zal worden uitgegeven. Het betreft onder andere middelen voor stadsmarketing, duurzaamheid en het preventiefonds. In totaal zien wij de mogelijkheid om € 1 miljoen te laten vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve.

Om de Algemene reserve verder te versterken, stellen wij voor een aantal bestemmingsreserves te heralloceren. Binnen de bestemmingsreserves zijn de bedragen met de labels 'gereserveerd' en 'vrij' geïnventariseerd. Wij stellen voor om de volgende vrije bedragen te heralloceren en deze toe te voegen aan de Algemene reserve:

Herallocatie van vrije bedragen in bestemmingsreserves		(bedragen in € x 1.000)
Naam reserve		bedrag herallocatie
Grote projecten		87
Verkeersmaatregelen		88
Herziening bestemmingsplannen		8
Groenontwikkeling		150
Woningbouw / stedelijke ontwikkeling		19
Subtotaal bedragen met label 'vrij'		352

Aanvullend stellen we voor een aantal gereserveerde bedragen in bestemmingsreserves te verplaatsen naar de Algemene reserve:

Herallocatie deel Bestemmingsreserves naar Algemene reserve: (bedragen in € x 1.000)	
Naam reserve	bedrag herallocatie
Grote projecten	1.500
Herziening bestemmingsplannen	200
Stimulering economisch beleid	695
Straten- en wegenbeheer	2.000
Totaal herallocatie bestemmingsreserves	4.395

Uit de reserve Grote projecten kan € 1,5 miljoen vrijvallen. Deze was gereserveerd voor de derde hoofdontsluiting Kloosterveen. Het programma FlorijnAs sluit echter met een positief resultaat van € 6,3 miljoen. Een deel van dit resultaat kan worden ingezet voor de dekking van de derde hoofdontsluiting Kloosterveen.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 bleek dat de geraamde onttrekking aan de reserve Straten- en Wegenbeheer niet volledig nodig was. In eerdere jaren is hier ook al sprake van geweest. De (bij de agenda BOR in 2017) afgesproken onttrekkingen hebben hierdoor niet plaatsgevonden. Hierdoor valt eenmalig een bedrag van € 2 miljoen vrij ten gunste van de Algemene reserve. Deze vrijval heeft geen consequenties voor het afgesproken onderhoudsniveau en de meerjarenonderhoudsplanung wegen.

De voorstellen van herallocatie van reserves leiden binnen nu en twee jaar tot een afname van het aantal reserves. Het aantal reserves wordt hierdoor overzichtelijker en transparanter. Op de overgebleven reserves liggen (meerjarige) beslagen. De omvang van deze reserves is gerelateerd aan het realiseren van het doel waarvoor ze zijn gevormd. Er vindt geen onnodige of ongelimiteerde vastlegging van gemeentelijke middelen in de reserves plaats. Voor de komende jaren zijn de volumes van onttrekkingen dan wel toevoegingen beperkt. We verwachten de komende jaren weinig of geen groei van de reserves.

Bij de begroting en de jaarrekening presenteren we de reserves op een transparante manier, zodat het meerjarig verloop duidelijk te volgen is.

Een detailoverzicht van de ontwikkeling van de Algemene reserve treft u aan in bijlage 4.

Amortisatiereserves

In het verleden zijn zes amortisatiereserves gevormd met een beperkte looptijd. Deze maken onderdeel uit van de programma's Aantrekkelijk Assen, Vastgoed & Grondbedrijf en Algemeen financieel beleid. Met de wijze waarop wij deze nu hebben verwerkt ontstaat op termijn een tekort. Wij hebben, na goed overleg met onze accountant, de volgende oplossingen meegenomen in dit herstelplan:

Drie amortisatiereserves (Wielerbaan, Nieuwbouw Voortgezet onderwijs en MFA Assen Oost, allen onderdeel van het programma Vastgoed & Grondbedrijf) dekken voornamelijk kapitaallasten. Deze lasten moeten, conform de regelgeving uit het BBV, over de gehele looptijd worden onttrokken.

Voorgestelde oplossing:

Het tekort van afgerond € 320.000 verwerken wij met ingang van 2019 (deze lasten zijn al in de jaarrekening 2019 verwerkt) structureel als jaarlijks terugkerende opgave in het herstelplan.

De drie grotere amortisatiereserves (opbrengst Essent voor De Nieuwe Kolk (DNK), DNK en Maatschappelijk renderende investeringen (MRI), onderdeel van de programma's Aantrekkelijk Assen en Algemeen financieel beleid) vallen niet onder de BBV-regelgeving voor bestemmingsreserves kapitaallasten. Deze amortisatie-reserves DNK

en MRI worden op basis van de feitelijke situatie en besluitvorming in het verleden aangemerkt als exploitatiere-serve en niet als reserve ter dekking van kapitaalslasten. De vrijval uit de DNK-reserves dekt gedeeltelijk de subsidelasten aan DNK en is niet ter dekking van kapitaallasten. De vrijval uit de reserve MRI dient ter algemene dekking. In de huidige situatie ontstaat na het laatste jaar van onttrekking een jaarlijks gat in de begroting van € 2,7 miljoen. Voor de reserve MRI is dit € 0,8 miljoen vanaf 2027 en voor de DNK-reserves is dit € 1,9 miljoen vanaf 2031.

Voorgestelde oplossing:

We stellen voor om jaarlijks vanaf 2020 € 170.000 cumulatief af te bouwen op de vrijval uit de DNK-reserves en MRI-reserve. Deze afbouw hebben wij voorzien van dekking binnen het totaal van de opgave om de begroting weer structureel en reëel sluitend te maken. Er is dan aan het eind van de looptijd geen blijvend nadeel meer.

Het oplossen van deze problematiek draagt in belangrijke mate bij aan een (meerjaren)begroting die structureel en reëel in evenwicht is.

Reserve investeringsfonds

Op 1 juni 2017 heeft uw raad een krediet van € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld als investeringsbijdrage voor het ijscomplex TRZ. De hiervoor benodigde middelen werden gedekt via de REP-middelen ad € 1 miljoen, het Grondbedrijf ad € 1 miljoen en de Algemene Dienst ad € 0,5 miljoen. Ook heeft uw raad toen besloten een voorziening van € 2,5 miljoen in te stellen en vanuit het grondcomplex De Haar een aanvullend voorbereidingskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de planvorming (opstellen bestemmingsplan).

Bij de besluitvorming over de inzet van de REP-middelen d.d. 21 november 2019 heeft uw raad besloten om de € 1 miljoen die vanuit het REP beschikbaar was gesteld voor het ijscomplex in te zetten voor andere ontwikkelingen. Door de wijze waarop het proces rondom de realisatie van een ijsbaan in Drenthe is gelopen kon dit plan niet langer voldoen aan de deadline die voor de inzet van de REP-middelen geldt.

Concreet betekent dit dat er op dit moment nog € 4,2 miljoen is gereserveerd voor een 400 meter ijsbaan.

Op dit moment zijn we in gesprek met de partijen in het gebied over kansrijke concepten voor de TRZ. Samen met de initiatiefnemer van het ijscomplex hebben wij geconstateerd dat de ontwikkeling van een 400 meter ijsbaan op dit moment niet haalbaar lijkt te zijn. Een ontwikkeling staat of valt met een exploitant en op dit moment zijn er geen partijen die concrete interesse hebben in het exploiteren van een 400 meter ijsbaan in Assen.

Als college zien we potentie in de ontwikkeling van de TRZ als onderdeel van de stad en willen we hierop in blijven zetten. We stellen daarom voor een reserve Investeringsfonds in te stellen en deze te voeden met de nog beschikbare middelen voor het ijscomplex, minus de € 200.000 die bestemd was voor het opstellen van een bestemmingsplan voor de ijsbaan. Daarnaast stellen we voor het fonds daar waar mogelijk aan te vullen. De middelen uit het fonds kunnen worden ingezet voor cofinanciering voor de Provinciale investeringsagenda en/of andere grote investeringsagenda's. Het gaat dan om ontwikkelingen binnen de TRZ, en ook om ontwikkelingen elders in de stad.

Gemeente Assen

Ondertekening Herstelplan 2020-2024

voor programmabegroting 2020 inclusief meerjarenbegroting 2021-2024

Aldus vastgesteld door de raad van gemeente Assen
in de openbare vergadering van donderdag 23 april 2020.

, voorzitter M.L.J. Out

, griffier J. de Jonge

